تازه‌های اقتصاد

چهارشنبه ۰۴ آذر ۱۴۰۵
۱۵ جمادی الثانی ۱۴۴۸
۲۵ نوامبر ۲۰۲۶
۴ صفحه
شماره ۱۷۲

کارت گردشگری رونمایی شد

کارت ۱۰ هزار یورویی برای گردشگران خارجی

۲

تحلیل تازه‌های اقتصاد از نوسان بازار ارز در هفته نخست آذر ۱۴۰۵

هیجان ارزی فروکش می‌کند

بازار ارز ایران هفته نخست آبان ۱۴۰۵ را با شوکی قیمتی پشت سر گذاشت که بیش از آنکه ناشی از تغییر ناگهانی متغیرهای بنیادین اقتصاد باشد، تحت تأثیر انتظارات روانی، تحولات سیاسی و گمانه‌زنی‌ها درباره احتمال تشدید تنش نظامی میان ایران و آمریکا شکل گرفت. این فضای انتظاری با انتشار اخبار مربوط به تحریم مرکز مبادله ارز و طلای ایران ادامه یافت و زمینه افزایش تقاضای احتیاطی و نوسان نرخ‌ها را فراهم کرد.

مجموعه اقدامات و تصمیم‌های اخیر بانک مرکزی نشان می‌دهد سیاست‌گذار پولی برنامه مشخصی برای حفظ جریان عرضه ارز و مدیریت نوسانات بازار در دستور کار دارد. انتظار خبری درباره ورود محموله قابل‌توجه اسکناس دلار به کشور توسط یکی از خبرگزاری ها، استمرار فروش ۱۰ هزار دلار از طریق بانک‌های منتخب و تسهیل بازگشت ارز صادراتی، از محورهای مهم این سیاست را تشکیل می‌دهند. بانک مرکزی تلاش می‌کند با تقویت عرضه در شبکه رسمی، پاسخ‌گویی به تقاضای واقعی و جلوگیری از شکل‌گیری کمبود مصنوعی، اثرگذاری شوک‌های روانی بر بازار ارز را کاهش دهد؛ رویکردی که در صورت استمرار می‌تواند به تعدیل انتظارات و فروکش کردن هیجان ارزی منجر شود.

بازار ارز ایران هفته نخست آبان ۱۴۰۵ را با شوکی قیمتی پشت سر گذاشت که بیش از آنکه ناشی از تغییر ناگهانی متغیرهای بنیادین اقتصاد باشد، تحت تأثیر انتظارات روانی، تحولات سیاسی و گمانه‌زنی‌ها درباره احتمال تشدید تنش نظامی میان ایران و آمریکا شکل گرفت. این فضای انتظاری با انتشار اخبار مربوط به تحریم مرکز مبادله ارز و طلای ایران ادامه یافت و زمینه افزایش تقاضای احتیاطی و نوسان نرخ‌ها را فراهم کرد.
مجموعه اقدامات و تصمیم‌های اخیر بانک مرکزی نشان می‌دهد سیاست‌گذار پولی برنامه مشخصی برای حفظ جریان عرضه ارز و مدیریت نوسانات بازار در دستور کار دارد. انتظار خبری درباره ورود محموله قابل‌توجه اسکناس دلار به کشور توسط یکی از خبرگزاری ها، استمرار فروش ۱۰ هزار دلار از طریق بانک‌های منتخب و تسهیل بازگشت ارز صادراتی، از محورهای مهم این سیاست را تشکیل می‌دهند. بانک مرکزی تلاش می‌کند با تقویت عرضه در شبکه رسمی، پاسخ‌گویی به تقاضای واقعی و جلوگیری از شکل‌گیری کمبود مصنوعی، اثرگذاری شوک‌های روانی بر بازار ارز را کاهش دهد؛ رویکردی که در صورت استمرار می‌تواند به تعدیل انتظارات و فروکش کردن هیجان ارزی منجر شود.

بازتاب انتظارات در بازار ارز

بررسی نرخ‌های اعلام‌شده در چهارشنبه ۴ آذر ۱۴۰۵ نشان می‌دهد بازار ارز همچنان تحت تأثیر فضای انتظاری قرار دارد. بر اساس داده‌های بازار آزاد، قیمت فروش دلار در ساعت ۱۵:۳۰ به حدود ۲۸۹ هزار و ۹۰۰ تومان رسید. یورو نیز در همین مقطع حدود ۳۱۷ هزار و ۹۰۰ تومان و درهم امارات ۷۸ هزار و ۹۲۰ تومان قیمت‌گذاری شد. فاصله میان نرخ‌های بازار آزاد و مرکز مبادله همچنان یکی از متغیرهای مهم بازار است، اما برای تحلیل شرایط فعلی نباید تمام تحولات را صرفاً به این شکاف قیمتی نسبت داد. بخش مهمی از افزایش تقاضا در روزهای اخیر می‌تواند ناشی از رفتارهای احتیاطی، خریدهای مبتنی بر نگرانی و تلاش برخی فعالان اقتصادی برای پوشش ریسک‌های احتمالی باشد.

در چنین شرایطی، استمرار عرضه و اطمینان‌بخشی به متقاضیان واقعی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند؛ زیرا هرگونه وقفه در عرضه رسمی می‌تواند به تقویت انتظارات افزایشی منجر شود، در حالی که پاسخ‌گویی مستمر به تقاضا از مسیرهای رسمی، زمینه تخلیه تدریجی فشار روانی را فراهم می‌کند. بانک مرکزی امروز از تداوم فروش ارز تا سقف ۱۰ هزار دلار در بانک‌های منتخب خبر داد؛ اقدامی که نشان می‌دهد سیاست عرضه ارز به متقاضیان از مسیر شبکه بانکی همچنان ادامه دارد. بر اساس اطلاعیه روابط عمومی بانک مرکزی، در راستای اجرای سیاست‌های ارزی با هدف مدیریت و تنظیم بازار، عرضه ارز در سرفصل «مدیریت بازار ارز» به میزان ۱۰ هزار دلار ادامه خواهد داشت.

ادامه در صفحه۲

سرمقاله

۲ راه تقویت صندوق خسارت‌های بدنی

مهدی قمصریان
مدیرعامل صندوق تأمین خسارت‌های بدنی

صندوق تأمین خسارت‌های بدنی به‌عنوان یکی از نهادهای حمایتی صنعت بیمه، برای ایفای مؤثر مأموریت‌های خود به دو مؤلفه اساسی نیاز دارد: وصول به‌موقع مطالبات و مدیریت بهینه منابع مالی. این دو موضوع اگرچه در ظاهر دو حوزه مجزا به نظر می‌رسند، اما در عمل ارتباط مستقیمی با توان مالی صندوق و استمرار حمایت از زیان‌دیدگان حوادث رانندگی دارند. از این رو، توسعه ابزارهای اعتبارسنجی و بازنگری در محدودیت‌های قانونی سرمایه‌گذاری می‌تواند نقش مهمی در تقویت عملکرد این نهاد ایفا کند.

یکی از اقدامات قابل توجه در حوزه وصول مطالبات، اتصال اطلاعات بدهکاران صندوق به سامانه اعتبارسنجی ایرانیان است. این اقدام که حدود سه سال پیش و با همکاری صندوق و سامانه اعتبارسنجی آغاز شد، نشان داد استفاده از سوابق مالی و اعتباری افراد می‌تواند انگیزه بیشتری برای تسویه بدهی‌ها ایجاد کند. قرار گرفتن اطلاعات بدهکاران در نظام اعتبارسنجی، هزینه بی‌توجهی به تعهدات مالی را افزایش می‌دهد و می‌تواند افراد را به ایفای مسئولیت‌های خود ترغیب کند. با این حال، اثربخشی این سازوکار به جامعیت اطلاعاتی بستگی دارد که مبنای اعتبارسنجی قرار می‌گیرد. سامانه فعلی عمدتاً بر سوابق بانکی و نحوه ایفای تعهدات مالی در شبکه بانکی متمرکز است؛ در حالی که وضعیت اعتباری افراد را نمی‌توان صرفاً با این شاخص‌ها ارزیابی کرد. برای نمونه، بیش از ۴۰ درصد بدهکاران صندوق در دهک‌های اول تا سوم درآمدی قرار دارند. بنابراین، ارزیابی صرفاً بانکی ممکن است تصویر دقیقی از توان اقتصادی و شرایط واقعی این گروه ارائه نکند. این موضوع ضرورت توسعه اعتبارسنجی اجتماعی و استفاده از داده‌های متنوع‌تر را برجسته می‌کند. وضعیت شغلی، درآمد، سوابق اقتصادی و سایر اطلاعات معتبر می‌توانند در کنار داده‌های بانکی، شناخت دقیق‌تری از وضعیت اعتباری افراد ایجاد کنند. یکپارچه‌سازی سامانه‌های اطلاعاتی و استفاده از تجربه نظام بانکی در این زمینه، می‌تواند اعتبارسنجی را از یک ابزار محدود به ارزیابی تسهیلات بانکی به سازوکاری فراگیر برای ارتقای انضباط مالی در بخش‌های مختلف اقتصاد تبدیل کند.

البته توسعه این نظام باید با رعایت اصولی همچون حفظ محرمانگی اطلاعات، صحت داده‌ها و امکان اصلاح سوابق اشتباه همراه باشد. هدف از اعتبارسنجی نباید صرفاً افزایش فشار بر بدهکاران باشد، بلکه باید میان الزام به ایفای تعهدات و توجه به توان واقعی پرداخت افراد تعادل برقرار شود. چنین رویکردی به‌ویژه درباره بدهکاران کم‌درآمد اهمیت بیشتری دارد و می‌تواند زمینه وصول مؤثرتر مطالبات را بدون نادیده گرفتن شرایط اقتصادی افراد فراهم کند. در کنار وصول مطالبات، نحوه مدیریت منابع صندوق نیز نیازمند توجه جدی است. منابع مالی این نهاد باید به شکلی اداره شوند که ضمن برخورداری از نقدشوندگی کافی برای پرداخت خسارت‌ها، ارزش اقتصادی آن‌ها در بلندمدت نیز حفظ شود. این مسئله در شرایط تورمی اقتصاد کشور اهمیت دوچندانی دارد؛ زیرا محدود بودن گزینه‌های سرمایه‌گذاری می‌تواند توان صندوق برای مدیریت دارایی‌ها و مقابله با کاهش ارزش منابع را تحت تأثیر قرار دهد.بر اساس ماده ۲۷ قانون بیمه اجباری شخص ثالث، صندوق تأمین خسارت‌های بدنی مجاز است منابع خود را صرفاً نزد بانک‌های دولتی سپرده‌گذاری کند یا در اوراق بهادار بدون خطر سرمایه‌گذاری کند. در نتیجه، دامنه فعالیت سرمایه‌گذاری صندوق به سپرده‌های بانکی و اوراق خزانه محدود شده است. اگرچه این محدودیت با هدف حفاظت از منابع و جلوگیری از پذیرش ریسک‌های غیرمتعارف در نظر گرفته شده، اما در عمل امکان استفاده از ظرفیت‌های متنوع‌تر و مدیریت پویاتر دارایی‌ها را کاهش می‌دهد. از این منظر، اصلاح قانون و تعریف چارچوبی جدید برای سرمایه‌گذاری منابع صندوق یک ضرورت قابل بررسی است. البته توسعه اختیارات سرمایه‌گذاری نباید به معنای ورود به بازارهای پرریسک یا به خطر انداختن منابعی باشد که پشتوانه تعهدات صندوق محسوب می‌شوند. آنچه اهمیت دارد، ایجاد امکان استفاده از ابزارهای متنوع، مطمئن و متناسب با ماهیت فعالیت صندوق، در کنار نظارت دقیق و مدیریت حرفه‌ای ریسک است. در نهایت، تقویت صندوق تأمین خسارت‌های بدنی صرفاً با افزایش منابع مالی محقق نمی‌شود؛ بلکه به بهبود سازوکار وصول مطالبات، توسعه زیرساخت‌های اطلاعاتی و اصلاح چارچوب مدیریت دارایی‌ها نیز نیاز دارد.

کارت گردشگری با حضور رئیس کل بانک مرکزی و وزیر میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی رونمایی شد

کارت ۱۰ هزار یورویی برای گردشگران خارجی

گردشگری

رئیس‌کل بانک مرکزی با اعلام اینکه «کارت گردشگری» با هدف تسهیل خدمات پرداخت به گردشگران خارجی به‌ویژه گردشگران سلامت و زائران از امکان صدور دو کارت بانکی برای هر گردشگر با سقف مجموع ۱۰ هزار یورو، پذیرش ارزهای مختلف و تعیین نرخ توافقی تبدیل ارز خبر داد و تأکید کرد: این اقدام با تقویت سازوکارهای رسمی ورود ارز، افزایش رقابت میان بانک‌ها و تسهیل نقل‌وانتقالات مالی، زمینهٔ توسعه گردشگری و افزایش درآمدهای ارزی کشور را فراهم می‌کند.

عبدالناصر همتی در مراسم رونمایی از کارت گردشگری با اشاره به ظرفیت بالای گردشگری کشور برای ایجاد درآمد ارزی، گفت: به دلیل حجم بالای گردشگری سلامت و همچنین وجود چندین هزار اثر تاریخی در کشور باید قدرت جذب گردشگران در کشور افزایش پیدا کند. با توجه به این ظرفیت بالا می توانیم جزو ۱۰ کشور اول در دنیا باشیم.

وی با تاکید بر اینکه ورود منابع ارزی به کشور باید به شکلی منظم و نظام‌مند صورت گیرد، خاطرنشان کرد: وجود فضای رقابتی میان بانک‌ها، مزیت مهمی است که بی‌تردید به ارتقای کیفیت خدمات خواهد انجامید. بر اساس دستورالعمل جدید، الزام پیشین درباره کد شناسایی برداشته شده و فرآیند مربوطه از طریق استعلام از پایگاه داده اتباع خارجی انجام می‌گیرد. با راه‌اندازی این سامانه توسط وزارت کشور، این موضوع به‌صورت کامل مرتفع می شود.

رئیس کل بانک مرکزی با بیان اینکه سایر محدودیت‌های مربوط به صدور کارت گردشگری نیز برطرف شده و در حال حاضر امکان ارائه دو کارت بانکی به گردشگران هر یک با سقف ۵هزار یورو، فراهم است، افزود: از آنجا که نرخ تبدیل ارز برای تمامی گردشگران از اهمیت بسزایی برخوردار است، تعیین «نرخ توافقی» گامی مهم و راهگشا محسوب می‌شود که می‌تواند انگیزه گردشگران را برای استفاده از سازوکارهای رسمی به‌طور چشمگیری افزایش دهد.

همتی بیان داشت: برخورداری از روابط سازنده با کشورهای همسایه، سرمایه‌ای ارزشمند است که باید حفظ و تقویت شود و امیدواریم شاهد افزایش چشمگیر ورود گردشگران باشیم.

وی با تاکید بر اینکه هم‌اکنون نیز بخش قابل توجهی از اتباع کشورهای همسایه به منظور بهره‌مندی از خدمات گردشگری و درمانی به ایران سفر می‌کنند، گفت: حضور زائران و گردشگران می‌تواند منبعی پایدار و اثرگذار برای درآمدزایی کشور باشد.

همتی در خصوص پذیرش ارزهای گوناگون از کشورهای مختلف با کارت گردشگری، گفت: محدودیتی در این زمینه وجود ندارد و امکان طراحی سازوکارهای متناسب با هر ارز فراهم است. مسائل مرتبط با تأمین مالی و نحوه تأمین نقدینگی بانک‌ها نیز موضوعاتی است که میان شبکه بانکی و بانک مرکزی پیگیری و حل‌وفصل خواهد شد و در این زمینه مانعی وجود ندارد. هر اقدامی که فرآیند کار را برای بانک‌ها تسهیل کند، در دستور کار قرار خواهد گرفت تا این اقدام به نتیجه مطلوب برسد.

رئیس کل بانک مرکزی تحقق توسعه پایدار در صنعت گردشگری را مستلزم فراهم بودن زیرساخت‌های گوناگون دانست و تصریح کرد: نقل‌وانتقال مالی یکی از ارکان محوری این امر است که با حل این مسئله، رفع سایر چالش‌ها نیز تسهیل خواهد شد.

همتی، افزود: با توجه به آمادگی کنونی برای جذب گردشگران کشورهای همسایه و ورود رقابتی بانک‌ها با طرح‌های متنوع، این اقدام می‌تواند پشتوانه‌ای مؤثر برای وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در بهره‌برداری بهینه از این ظرفیت‌ها باشد.

وی در پایان خاطرنشان کرد: امیدواریم گردشگران و زائران خارجی عزیز با سهولت بیشتری به کشور سفر کنند و شاهد نقش‌آفرینی مؤثرتر گردشگری در اشتغال‌زایی و ارزآوری باشیم.

۵۰ درصد گردشگران ورودی عراقی هستند

وزیر میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی با اشاره به سهم ۴۸ تا ۵۰ درصدی گردشگران عراقی از مجموع گردشگران ورودی به ایران، بر ضرورت فراهم شدن امکان استفاده مستقیم از دینار در کارت گردشگری تأکید کرد و گفت: پس از دلار، دینار مهم‌ترین نیاز ارزی کشور در حوزه گردشگری است. سیدرضا صالحی‌امیری با اشاره به برنامه توسعه گردشگری با کشورهای همسایه اظهار کرد: در قالب طرح «گذر از مرز با همسایگان»، عراق در اولویت نخست قرار دارد و مذاکراتی با مسئولان استان‌های مرزی دو کشور برای تسهیل تردد گردشگران انجام شده است.وی افزود: بر اساس این برنامه، خانواده‌های عراقی می‌توانند با خودروهای شخصی از مرزهای زمینی وارد ایران شوند و با استفاده از ظرفیت فرودگاه‌های آبادان، ایلام، کرمانشاه و ارومیه، سفر خود را به سایر نقاط کشور ادامه دهند.

صالحی‌امیری با تأکید بر ضرورت پذیرش دینار در کارت گردشگری تصریح کرد: با توجه به اینکه حدود نیمی از گردشگران ورودی به ایران عراقی هستند، باید امکان استفاده مستقیم از دینار فراهم شود تا گردشگران برای تبدیل پول خود به ارزهای دیگر با مراحل اضافی مواجه نشوند.

وزیر میراث‌فرهنگی همچنین با اشاره به ظرفیت گردشگری سلامت گفت: روزانه ۱۰ تا ۱۵ هزار نفر از جنوب عراق از مرز شلمچه وارد خوزستان می‌شوند که تعداد قابل‌توجهی از آن‌ها برای دریافت خدمات درمانی به بیمارستان‌های استان مراجعه می‌کنند.

وی راه‌اندازی کارت گردشگری را اقدامی برای تسهیل پرداخت هزینه‌های سفر، شفاف‌سازی مبادلات ارزی و افزایش امنیت گردشگران دانست و افزود: گردشگران می‌توانند ارز خود را از طریق مبادی رسمی به کارت تبدیل و هزینه‌های سفر را با آن پرداخت کنند.

صالحی‌امیری در پایان بر ضرورت رفع نواقص اجرایی کارت گردشگری و فراهم کردن خدمات ارتباطی، از جمله امکان اختصاص سیم‌کارت به گردشگران خارجی، تأکید کرد.

۸ بانک کارت گردشگری صادر می کنند

در این مراسم که مدیران عامل بانک ها نیز حضور داشتند، ویژگی‌ها و نحوه استفاده از کارت گردشگری تشریح شد که در راستای تسهیل خدمات پرداخت برای گردشگران خارجی به‌ویژه گردشگران درمانی و زائران طراحی شده است.

در حال حاضر هشت بانک شامل بانک های ملت، سینا، رفاه کارگران، ملی ایران، قرض الحسنه مهر ایران، دی، شهر و صادرات ایران این خدمت را ارائه می کنند.

گفتنی است، این خدمت در اجرای بند پ ماده (۲۹) قانون تامین مالی تولید و زیرساخت ها و نیز در راستای تسهیل خدمات پرداخت برای گردشگران خارجی به‌ویژه گردشگران درمانی و زائران اجرایی شده است. بر این اساس، تمام بانک‌ها و صرافی های مجاز می توانند از طریق درگاه های حضوری و غیرحضوری خود از جمله شعبه، باجه فرودگاهی و دستگاه های خوددریافت/خودپرداخت و کیوسک نسبت به فروش کارت گردشگری با نرخ توافقی به گردشگران و زوار اقدام کنند. بر اساس این گزارش، کارت گردشگری نه تنها امکان شارژ مجدد دارد بلکه در هر مرحله شارژ می توان آن را تا معادل ریالی ۵ هزار یورو شارژ کرد. گردشگر خارجی پس از طی فرایند احراز هویت، امکان فعال‌سازی کارت بانکی را از طریق درگاه‌های غیرحضوری و مسیرهای طراحی‌شده توسط بانک صادرکننده خواهد داشت و می‌تواند از ظرفیت این کارت در بیش از ۱۰ میلیون نقطه پذیرندگی در سراسر کشور و تمامی درگاه‌های اینترنتی استفاده کند.

هیجان ارزی فروکش می کند

ادامه تیتریک

این خدمت از طریق پنج بانک منتخب شامل بانک ملی ایران، بانک ملت، بانک سامان، بانک تجارت و بانک صادرات ارائه می‌شود و متقاضیان می‌توانند به دو شیوه حضوری و غیرحضوری از این امکان برای تأمین نیازهای ارزی خود استفاده کنند. اهمیت این تصمیم در گسترش دسترسی متقاضیان به شبکه رسمی فروش ارز است. عرضه ارز از طریق بانک‌های منتخب، علاوه بر کاهش وابستگی متقاضیان به بازار غیررسمی، امکان توزیع تقاضا در شبکه بانکی را فراهم می‌کند. از منظر سیاست‌گذاری نیز استمرار این برنامه حاوی یک پیام روشن است: بانک مرکزی در شرایط افزایش تقاضای احتیاطی، قصد ندارد شبکه رسمی عرضه ارز را از مدار خارج کند و تأمین نیازهای ارزی را به معاملات بازار آزاد واگذار کند.

ماجرای تحریم مرکز مبادله

یکی از تحولات روزهای اخیر، قرار گرفتن مرکز مبادله ارز و طلای ایران در فهرست تحریم‌های وزارت خزانه‌داری آمریکا بود. این اقدام در شرایطی صورت گرفت که بازار ارز از قبل تحت تأثیر اخبار سیاسی و نگرانی‌های مرتبط با روابط خارجی قرار داشت.

اهمیت این خبر از منظر روانی قابل توجه بود؛ چراکه مرکز مبادله یکی از بسترهای اصلی سازمان‌دهی معاملات ارزی و ارتباط میان عرضه‌کنندگان ارز صادراتی و متقاضیان وارداتی به شمار می‌رود.

عبدالناصر همتی، رئیس‌کل بانک مرکزی، روز سه‌شنبه ۳ آذر ۱۴۰۵ در واکنش به تحریم مرکز مبادله ارز و طلای ایران از سوی آمریکا، این اقدام را نشانه محدود شدن ابزارهای تحریمی واشنگتن دانست و اظهار کرد: ظاهراً دیگر تیری در ترکش تحریم‌کنندگان نمانده که کارشان به تحریم مرکز مبادله ارز و طلای ایران کشیده که صرفاً پلتفرم ثبت معاملات است. وی در ادامه با تأکید بر فعالیت علنی مرکز مبادله گفت: «مرکز مبادله که پیش چشم همه است. ساختمانش نشانی دارد، نامش روی تابلوی سردر است و وب‌سایتش هم در دسترس همه است. رئیس‌کل بانک مرکزی همچنین در واکنش به اطلاق عنوان «بانکداری سایه» به این مرکز تصریح کرد: «اگر اینجا را هم بانکداری سایه می‌بینند، ظاهراً دچار توهم آفتاب و سایه شده‌اند. شاید وقتی آدم در روز روشن هم هر سایه‌ای را تهدید می‌بیند، فقط در پادگان احساس امنیت می‌کند.»

بازگشت ارز صادراتی

در کنار عرضه اسکناس و فروش ارز از طریق بانک‌های منتخب، بانک مرکزی بر افزایش عرضه ارز از محل صادرات و تعیین تکلیف تعهدات ارزی صادرکنندگان تمرکز کرده است. مهدی گودرزی، معاون ارزی بانک مرکزی، در نشست شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان بوشهر در ۱۶ آبان از فراهم شدن مسیرهای متنوع عرضه ارز خبر داد. بر اساس اظهارات وی، صادرکنندگان می‌توانند از روش‌های مختلف، از جمله معاملات مستقیم و فروش اسکناس با نرخی نزدیک به بازار، برای بازگشت ارز حاصل از صادرات استفاده کنند. این رویکرد از منظر سیاست‌گذاری ارزی اهمیت دارد؛ زیرا افزایش انعطاف در روش‌های عرضه ارز می‌تواند انگیزه صادرکنندگان برای بازگشت منابع را تقویت کند و حجم بیشتری از ارز صادراتی را در دسترس شبکه رسمی قرار دهد. تعیین تکلیف تعهدات ارزی و تسهیل فرآیند بازگشت منابع صادراتی نیز می‌تواند به افزایش عمق بازار رسمی کمک کند. به این ترتیب، سیاست عرضه ارز تنها به منابع موجود بانک مرکزی محدود نمی‌شود و ظرفیت ارزآوری بخش صادرات نیز در خدمت تأمین نیازهای اقتصادی قرار می‌گیرد.

شرط بازگشت ثبات ارزی

تحولات بازار ارز را باید در دو سطح متفاوت بررسی کرد. سطح نخست به متغیرهای بنیادین اقتصاد، از جمله درآمدهای ارزی، صادرات، امکان انتقال منابع و نیازهای وارداتی مربوط است. سطح دوم نیز به انتظارات، اخبار سیاسی و رفتار کوتاه‌مدت معامله‌گران بازمی‌گردد. در شرایط فعلی، بخشی از نوسانات بازار تحت تأثیر سطح دوم قرار دارد. افزایش نگرانی‌های سیاسی و انتشار اخبار مربوط به تحریم مرکز مبادله می‌تواند تقاضای احتیاطی را تقویت کند، اما این تقاضا لزوماً به معنای تغییر متناسب در نیازهای واقعی ارزی اقتصاد نیست.

در چنین فضایی، ورود اسکناس، اختصاص منابع چندمیلیارددلاری برای عرضه و تداوم فروش ۱۰ هزار دلار از طریق بانک‌های منتخب، سه اقدام مکمل برای پاسخ‌گویی به تقاضای بازار محسوب می‌شوند. از سوی دیگر، استمرار عرضه ارز صادراتی و حفظ فعالیت شبکه رسمی نیز می‌تواند از انتقال فشار تقاضا به بازار غیررسمی جلوگیری کند.

به ویژه اینکه استمرار عملی عرضه و دسترسی واقعی متقاضیان به ارز، عامل تعیین‌کننده در تغییر انتظارات خواهد بود. به همین دلیل، تداوم اجرای سیاست‌های اعلام‌شده بانک مرکزی و پرهیز از ایجاد وقفه در تأمین ارز، اهمیت ویژه‌ای دارد.

بازار ارز ایران در هفته‌های اخیر با مجموعه‌ای از عوامل روانی و اقتصادی مواجه بوده است، اما افزایش نرخ‌ها را نباید به‌تنهایی نشانه تغییر بنیادین در ظرفیت ارزی کشور تلقی کرد. بخشی از این نوسانات در واکنش به اخبار سیاسی و نگرانی از تحولات آینده شکل گرفته و به همین دلیل، استمرار عرضه ارز می‌تواند در تعدیل آن نقش مؤثری داشته باشد.

ایرانی‌ها در بلک فرایدی چقدر خرید می کنند؟

بلک فرایدی یا همان جمعه سیاه ایرانی‌ها ۱۰ سالی هست که وارد مناسبات اجتماعی شده و هر سال با تبلیغاتی بیشتر از سال قبل برگزار می‌شود. در واقع بلک فرایدی نام جمعه بعد از روز شکرگزاری در آمریکاست؛ روزی که فروشگاه‌ها برای کالاها و خدمات مختلف تخفیف و پیشنهادهای ویژه ارائه می‌کنند. مناسبتی که در سالیان گذشته در کشورهای مختلف مورد توجه و استقبال قرار گرفته است.

اما درباره ایران شاید ماجرا به ویژه در سال‌های اخیر و با رونق گرفتن شیوه فروش اعتباری کمی متفاوت باشد. اکنون جنگ و شرایط تورمی موجب شده در بسیاری موارد زمانی که شما برای خرید به یک فروشگاه مراجعه می‌کنید، فروشنده هیچ رغبتی برای تخفیف دادن نداشته باشد. حتی خیلی از فروشندگان به راحتی این را نیز بیان می‌کنند که در شرایط تورمی، کالایی که امروز به شما بفروشند را فردا خود باید با قیمت بالاتری تهیه کنند و بر این اساس حتی اصل فروش کالا هم خیلی منطقی نیست چه برسد به تخفیف دادن. حال در چنین وضعیتی برخی برای این روز خبر از تخفیف‌های شگفت انگیزی می‌دهند که حتی ممکن است به ۹۰ درصد هم برسد. البته شکی نیست که برخی تولیدکنندگان ممکن است برای افزایش نقدینگی خود تخفیف‌هایی در حد معمول و معقول ارائه کنند یا بطور مثال برای محصولات دارای تاریخ مصرف یا انواع البسه تک سایز شده تخفیف‌های خوبی لحاظ کنند اما اینکه بطور مثال حتی برای فروش طلا هم وعده تخفیف‌های بالا داده می‌شود با منطق سازگار نیست.

بازار داغ کلاهبرداران بلک فرایدی

در چنین فضایی عده‌ای نیز به سواستفاده می‌پردازند تا جایی که مسئولان پلیس فتا هشدار داده‌اند در این ایام، کلاهبرداران سایبری با سوءاستفاده از تمایل کاربران به خرید ارزان‌تر، از طریق ایجاد فروشگاه‌های اینترنتی جعلی، ارائه تخفیف‌های غیرواقعی و انتشار لینک‌های پرداخت ناشناس، درصدد فریب شهروندان و برداشت غیرمجاز از حساب‌های بانکی آنان هستند.

در این میان اتاق اصناف ایران هم از اجرای طرح نظارتی ویژه بلک‌فرایدی با هدف جلوگیری از تخفیف‌های غیرواقعی و صیانت از حقوق مصرف‌کنندگان خبر داده تا در این قالب به مقابله با حراج‌های غیرواقعی، تخفیف‌های غیرمتعارف و تبلیغات گمراه‌کننده بپردازد.

سهم تورم از خریدهای هیجانی

پیمان مولوی اقتصاددان از جمله منتقدان شیوه اجرای این طرح در ایران است که در مطالب خود در فضای مجازی به انتقادی جدی از این رویکرد پرداخته و آورده است: «بلک فرایدی در ایران ترکیبی است از توهین به شعور مصرف کننده و شارلاتانیسم. اول قیمت را دو برابر می‌کنند بعد یک تخفیف ارائه می‌دهند. البته حق دارند در اقتصادی با رتبه آزادی تجارت خارجی ۱۶۵ از ۱۶۵ دست مصرف کننده به جایی بند نیست.»

وی البته در پستی دیگر بحث تورم را هم مورد توجه قرار داده و آورده است: «بلک فرایدی ایرانی فقط تورم، امروز هرچه داری ریال بده و هرچه میتوانی بگیر.بلک فرایدی و بلک ویک و بلک مانث و بلک یر برای مصرف کننده ایرانی.»

فروش ۸۰۰ میلیارد تومانی در یک روز

با اینهمه بازار بلک فرایدی امسال هم در ایران گرم است و پیامک‌های مرتبط با آن فریاد همه را به آسمان بلند کرده است. حال دیجی کالا به عنوان یکی از پلتفرم‌های فروش آنلاین که سهمی جدی در این فرایند دارد به ارائه آماری از روز اول این رویداد پرداخته و آورده است: «رویداد بلک فرایدی دیجی‌کالا تنها در ۲۴ ساعت ابتدایی این کمپین توانست فروش هشت هزار میلیارد تومانی را به ثبت برساند؛ این آمار حاصل فروش بیش از ۵ میلیون کالا به کاربران در سراسر ایران است.»

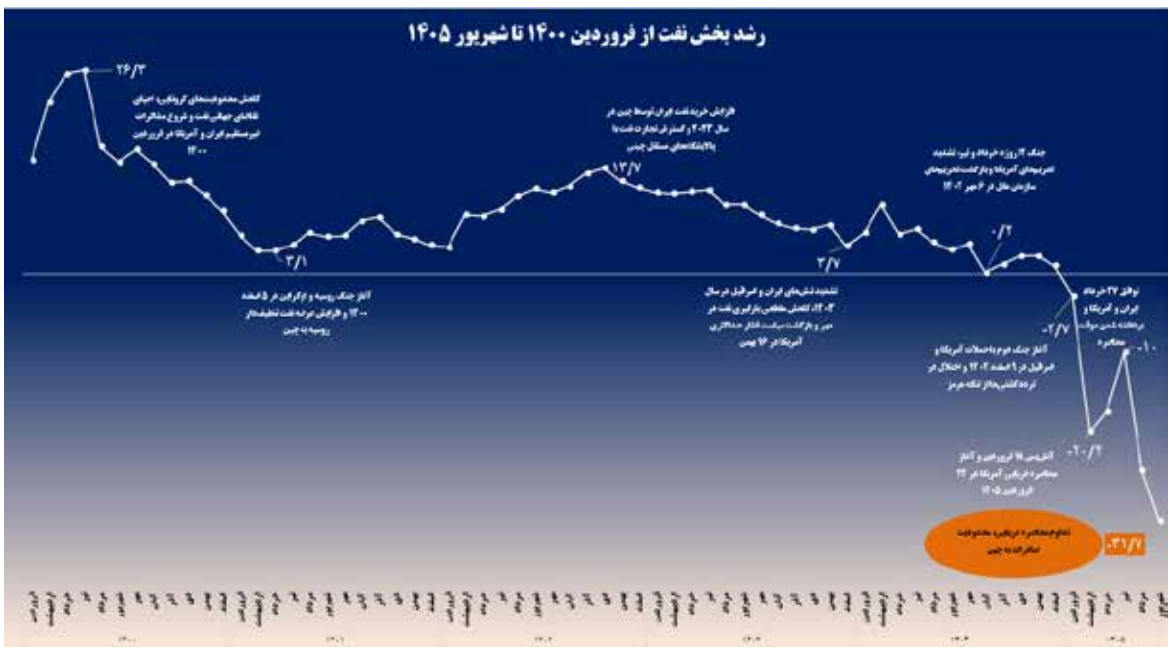
بر اساس این گزارش، کاربران بیش از یک میلیون و ۳۱۰ هزار سفارش ثبت کرده‌اند. این حجم از خریدها در نهایت به فروش بیش از پنج میلیون کالا تنها ظرف یک شبانه‌روز منجر شده است.

همچنین در این گزارش اعلام شده از کل فروش هشت هزار میلیارد تومانی روز نخست حراج بلک فرایدی دیجی‌کالا، مبلغ پنج هزار میلیارد تومان به‌صورت اعتباری و از طریق «دیجی‌پی» انجام شده است.

این در حالیست که ماراتن تخفیف‌ها تازه آغاز شده و کمپین بلک‌فرایدی تا ۱۰ آذر ادامه خواهد داشت.

در ماه سپتامبر رقم خورد

افت ۴۰ درصدی تولید نفت ایران

کلان

نفت در پنج سال گذشته یکی از تکیه‌گاه‌های رشد اقتصاد ایران بوده است؛ بخشی که از احیای تولید پس از کرونا و افزایش صادرات تا تحریم‌های نفتی، جنگ و محدودیت‌های تجاری، فراز و فرودهای متعددی را تجربه کرده است. تازه‌ترین برآورد پژوهشکده پولی و بانکی از افت ۳۱.۷ درصدی فعالیت نفت در تابستان ۱۴۰۵ خبر می‌دهد؛ کاهشی که در کنار بهبود نسبی برخی فعالیت‌های غیرنفتی، بار دیگر وابستگی رشد اقتصاد ایران به این بخش را آشکار کرده است.

اقتصاد ایران در پنج سال گذشته روزهای یکسانی را سپری نکرده است. صنعت گاه با افزایش تولید به حرکت درآمده و گاه زیر فشار محدودیت‌ها از شتاب افتاده، خدمات دوره‌هایی از رونق و رکود را تجربه کرده و کشاورزی نیز متناسب با شرایط تولید و تغییرات اقلیمی، فراز و فرودهای متفاوتی داشته است. در میان این تحولات، یک بخش همواره سهم قابل‌توجهی در تغییر آهنگ رشد اقتصادی داشته است؛ نفت، همان سرمایه‌ای که سال‌ها به افزایش تولید ناخالص داخلی کمک کرده و نوسانات آن همچنان در ارقام رشد اقتصاد ایران بازتاب می‌یابد.

تحولات نفت در این سال‌ها تنها به تغییر ظرفیت تولید و تقاضای جهانی محدود نبوده است. جنگ روسیه و اوکراین، رقابت بر سر بازار نفت چین، تشدید تحریم‌های آمریکا و درگیری‌های نظامی سال‌های اخیر، هرکدام شرایط متفاوتی را برای تولید و صادرات نفت ایران رقم زده‌اند. مجموعه این تحولات، دوره‌هایی از افزایش شتاب تولید و کاهش فعالیت را به همراه داشته و آثار آن در رشد اقتصادی کشور نیز قابل مشاهده است.

تازه‌ترین گزارش کنون‌بینی پژوهشکده پولی و بانکی، تصویری از وضعیت اقتصاد ایران در پایان تابستان ۱۴۰۵ ارائه می‌کند. براساس این برآورد، تولید ناخالص داخلی نسبت به تابستان سال گذشته ۵.۲ درصد کاهش یافته است. صنایع و معادن افت ۱۰ درصدی را تجربه کرده‌اند، خدمات با رشد منفی یک درصد همچنان در محدوده کاهش فعالیت قرار دارد و کشاورزی با رشد مثبت ۶ درصدی، عملکرد متفاوتی ثبت کرده است. در این میان، نفت با افت ۳۱.۷ درصدی، بیشترین کاهش فعالیت را میان بخش‌های اصلی اقتصاد تجربه کرده؛ رقمی که برای درک ابعاد آن باید به تحولات سال‌های گذشته بازگشت.

نفت؛ از روزهای اوج تا کاهش شتاب

تابستان ۱۴۰۰، نفت یکی از دوره‌های پرشتاب خود را سپری می‌کرد. رشد فعالیت این بخش در سه‌ماهه منتهی به تیر به ۲۶.۳ درصد رسید؛ بالاترین رقم ثبت‌شده در جدول پنج‌ساله پژوهشکده پولی و بانکی. اقتصاد ایران نیز در همان دوره رشد ۵.۲ درصدی داشت. افزایش تولید نفت در شرایط بازگشت تدریجی فعالیت‌های اقتصادی پس از همه‌گیری کرونا، به یکی از منابع تقویت رشد اقتصادی تبدیل شده بود. احیای تقاضای جهانی و افزایش صادرات نسبت به سطوح پایین سال ۱۳۹۹، فضای مساعدتری برای فعالیت نفت فراهم کرده بود؛ هرچند محدودیت‌های تحریمی همچنان ادامه داشت.

اما شتاب نفت در ماه‌های بعد آرام گرفت. رشد این بخش از نیمه دوم سال ۱۴۰۰ رو به کاهش گذاشت و در اردیبهشت و خرداد ۱۴۰۱ به ۳.۱ درصد رسید. نفت همچنان در محدوده مثبت حرکت می‌کرد، اما از جهش چشمگیر سال قبل خبری نبود. بخشی از این تغییر را می‌توان به فروکش کردن رشد اولیه و بالاتر رفتن سطح تولید در دوره مبنای مقایسه نسبت داد. کاهش نرخ رشد الزاماً از کاهش مقدار تولید حکایت نداشت؛ نفت همچنان به اقتصاد کمک می‌کرد، هرچند با آهنگی آرام‌تر.

تحولات سیاسی جهان نیز در این دوره بر شرایط صادرات نفت ایران اثر گذاشت. جنگ روسیه و اوکراین که از اسفند ۱۴۰۰ شروع شد، معادلات تجارت جهانی انرژی را تغییر داد. محدود شدن بازارهای غربی برای نفت روسیه، این کشور را به افزایش فروش در بازارهای آسیایی، به‌ویژه چین، سوق داد. نفت تخفیف‌دار روسیه وارد بازاری شد که یکی از مقاصد اصلی صادرات نفت ایران بود و رقابت تازه‌ای میان عرضه‌کنندگان ایجاد کرد. با وجود این، افزایش دوباره صادرات ایران در ماه‌های پایانی سال ۱۴۰۱، زمینه مساعدتری برای فعالیت نفت در سال بعد فراهم ساخت.

سال ۱۴۰۲ بار دیگر ورق به سود نفت برگشت. رشد این بخش از ۳.۵ درصد در فروردین به ۱۳.۷ درصد در دی‌ماه رسید. افزایش تولید و صادرات نفت در این دوره، بار دیگر ظرفیت این بخش را برای تقویت رشد اقتصادی آشکار کرد. تولید ناخالص داخلی نیز در سه‌ماهه منتهی به دی، رشد ۴.۱ درصدی داشت. افزایش فروش نفت به چین و بهبود فعالیت‌های صادراتی، به حفظ آهنگ رشد کمک می‌کرد؛ آن هم در شرایطی که برخی فعالیت‌های صنعتی و تولیدی همچنان با محدودیت‌هایی روبه‌رو بودند.

طلای سیاه در سایه تحریم و تنش

روند رشد نفت در سال ۱۴۰۳ به‌تدریج تغییر کرد. رشد این بخش که در تیرماه به ۱۰.۸ درصد رسیده بود، در شهریور به ۹ درصد و در اسفند به ۳.۷ درصد کاهش یافت. ارقام هنوز مثبت بودند، اما از شتاب گذشته فاصله می‌گرفتند. هم‌زمان، افزایش تنش‌های منطقه‌ای و نگرانی درباره امنیت زیرساخت‌های انرژی، شرایط تازه‌ای برای تجارت نفت ایجاد کرده بود.

تبادل حملات نظامی میان ایران و اسرائیل در فروردین و مهر ۱۴۰۳، خطر اختلال در فعالیت‌های نفتی و حمل‌ونقل دریایی را افزایش داد. در ماه‌های پایانی سال نیز بازگشت سیاست فشار حداکثری آمریکا، شرایط فروش نفت ایران را با محدودیت‌های بیشتری روبه‌رو کرد. چنین تحولاتی می‌توانند از طریق افزایش هزینه حمل‌ونقل، بیمه و مبادلات مالی بر صادرات اثر بگذارند، هرچند کاهش نرخ رشد نفت در این دوره را نمی‌توان تنها به تنش‌های سیاسی نسبت داد.

سال ۱۴۰۴، نشانه‌های کاهش شتاب نفت آشکارتر شد. رشد این بخش در اردیبهشت به ۹ درصد رسید، اما در شهریور تا ۳.۲ درصد پایین آمد و در آبان تنها ۰.۲ درصد ثبت شد. نفت هنوز از محدوده رشد مثبت خارج نشده بود، اما سهم افزایش فعالیت آن در مقایسه با سال‌های قبل محدودتر می‌شد.

تحولات این سال با جنگ ۱۲روزه ایران و اسرائیل وارد مرحله تازه‌ای شد. حملات نظامی خرداد و تیر، نگرانی درباره امنیت تأسیسات انرژی و استمرار صادرات را افزایش داد. فشارهای تحریمی نیز در نیمه دوم سال ادامه یافت و محدودیت‌های تجاری و مالی، شرایط دشوارتری برای فعالیت‌های نفتی ایجاد کرد. با وجود این، صادرات نفت ایران در جریان جنگ نخست به‌طور کامل متوقف نشد و رشد فعالیت این بخش تا آبان همچنان اندکی مثبت باقی ماند.

آمار رسمی مرکز آمار ایران نیز وضعیت این دوره را روشن‌تر می‌کند. رشد اقتصادی سال ۱۴۰۴ با احتساب نفت تنها ۰.۲ درصد بود، درحالی‌که تولید ناخالص داخلی بدون نفت کاهش ۰.۳ درصدی را تجربه کرد. اختلاف این دو رقم، اهمیت نفت را در حفظ رشد مثبت اقتصاد آشکار می‌کند. اقتصاد غیرنفتی در مجموع با کاهش تولید مواجه شده بود و نفت، با وجود کاهش شتاب، همچنان به رشد کل اقتصاد کمک می‌کرد.

سال دشوار نفت

سال ۱۴۰۵ شرایط متفاوتی را برای بخش نفت رقم زد. جنگ دوم که با حملات نظامی آمریکا و اسرائیل از اسفند سال قبل شروع شده بود، فعالیت‌های تولیدی و تجاری کشور را تحت تأثیر قرار داد. اختلال در تردد کشتی‌ها از تنگه هرمز، افزایش خطر حمل‌ونقل دریایی و محدودیت صادرات، فشار بیشتری بر تولید نفت وارد کرد. بخشی که در سال‌های گذشته عمدتاً رشد مثبت داشت، این بار با کاهش قابل‌توجه فعالیت روبه‌رو شد.

براساس برآورد پژوهشکده پولی و بانکی، رشد فعالیت نفت در سه‌ماهه منتهی به فروردین منفی ۲.۷ درصد بود و در اردیبهشت به منفی ۲۰.۲ درصد رسید. اجرای محاصره دریایی در فروردین ۱۴۰۵، محدودیت‌های صادراتی را تشدید کرد. کاهش امکان فروش و انتقال نفت نیز با افزایش ذخایر موجود در مخازن و نفتکش‌ها، می‌توانست ظرفیت ادامه تولید را تحت فشار قرار دهد.

تحولات سیاسی خرداد برای مدتی شرایط را تغییر داد. توافق موقت ایران و آمریکا و برداشته شدن محاصره دریایی، امکان افزایش تردد نفتکش‌ها را فراهم کرد و رشد فعالیت نفت در تیرماه به حدود منفی ۱۰ درصد رسید. بااین‌حال، ازسرگیری محاصره دریایی در تیرماه بار دیگر صادرات را با محدودیت مواجه کرد و افت فعالیت نفت در مرداد به منفی ۲۵.۱ درصد و در شهریور به منفی ۳۱.۷ درصد رسید.

آمار مورد استفاده پژوهشکده پولی و بانکی از منابع اوپک و اداره اطلاعات انرژی آمریکا نیز از تشدید کاهش تولید خبر می‌دهد. تولید نفت خام ایران در سپتامبر ۲۰۲۶ حدود ۴۰ درصد کمتر از مدت مشابه سال قبل بود؛ درحالی‌که متوسط کاهش تولید در ژوئن و ژوئیه حدود ۱۵ درصد برآورد شده بود. پیامد این تحولات به بخش نفت محدود نمی‌شود. کاهش تولید نفت مستقیماً بر تولید ناخالص داخلی اثر می‌گذارد و محدودیت صادرات نیز می‌تواند منابع ارزی موردنیاز برای واردات مواد اولیه و تجهیزات تولید را کاهش دهد. افزایش قیمت جهانی نفت در دوره جنگ نیز الزاماً این افت را جبران نمی‌کند؛ زیرا رشد واقعی بخش نفت به میزان تولید و ارزش افزوده آن وابسته است، نه صرفاً قیمت فروش.

رشد اقتصادی در ترازوی نفت

مرور پنج سال گذشته، جایگاه مهم نفت در اقتصاد ایران را آشکار می‌کند. از افزایش تولید پس از کرونا در سال ۱۴۰۰ و رشد صادرات در سال ۱۴۰۲ تا تشدید تحریم‌ها و جنگ در سال‌های اخیر، فعالیت این بخش همواره از تحولات سیاسی و اقتصادی تأثیر پذیرفته است. تفاوت سال ۱۴۰۵ با دوره‌های قبل در آن است که کاهش شتاب رشد نفت در سال‌های گذشته عمدتاً با تداوم رشد مثبت همراه بود، اما جنگ و محدودیت‌های صادراتی امسال به افت محسوس تولید منجر شده است. اهمیت نفت نیز فراتر از سهم مستقیم آن در تولید ناخالص داخلی است؛ درآمدهای صادراتی این بخش یکی از منابع مهم تأمین ارز کشور محسوب می‌شود و بر توان واردات مواد اولیه، تجهیزات و ماشین‌آلات موردنیاز تولید اثر می‌گذارد.

وزن اقتصادی نفت در آمار بهار ۱۴۰۵ نیز مشهود است. در این فصل، رشد تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت منفی ۱۰.۱ درصد و بدون نفت منفی ۴.۶ درصد ثبت شد. اختلاف این دو رقم بیانگر تأثیر قابل‌توجه کاهش فعالیت نفت بر عملکرد اقتصاد است. این بخش همچنین از طریق تأمین منابع ارزی، با فعالیت صنایع و سایر بنگاه‌های تولیدی ارتباط دارد و محدود شدن صادرات آن می‌تواند آثار گسترده‌تری از کاهش مستقیم ارزش افزوده نفت به همراه داشته باشد. در مقابل، عملکرد بخش‌های غیرنفتی در تابستان با نشانه‌هایی از بهبود نسبی همراه شده است. رشد خدمات از منفی ۷.۸ درصد در بهار به منفی یک درصد و رشد صنایع و معادن از منفی ۲۶.۲ به منفی ۱۰ درصد رسیده است. کشاورزی نیز با ثبت رشد مثبت ۶ درصدی، بالاترین نرخ برآوردی در جدول پنج‌ساله پژوهشکده پولی و بانکی را تجربه کرده است. مجموع این تحولات با بهبود برآورد رشد اقتصادی از منفی ۱۲.۱ درصد در بهار به منفی ۵.۲ درصد در تابستان همراه شده است؛ هرچند اقتصاد همچنان در محدوده رشد منفی قرار دارد.

کاهش شدت افت فعالیت‌های غیرنفتی در شرایطی رخ داده که پیامدهای جنگ، محدودیت‌های تجاری و افزایش هزینه‌های تولید همچنان بر عملکرد بنگاه‌ها اثر می‌گذارد. بازگشت تدریجی بخشی از فعالیت‌ها پس از اختلال‌های اولیه می‌تواند به بهبود نسبی تولید کمک کرده باشد، اما محدودیت‌های تأمین انرژی، مواد اولیه و سرمایه در گردش همچنان بر سرعت این روند تأثیر دارد.

تجربه سال ۱۴۰۵ بار دیگر اهمیت حفظ ظرفیت تولید و صادرات نفت را برای اقتصاد ایران روشن کرده است. این بخش علاوه بر سهم مستقیم در رشد اقتصادی، از طریق درآمدهای ارزی به تأمین نیازهای تولید و تجارت کشور کمک می‌کند؛ ظرفیتی که کاهش فعالیت سایر بخش‌ها نمی‌تواند به‌آسانی جایگزین آن شود. در عین حال، بهبود نسبی صنایع و خدمات و رشد مثبت کشاورزی در تابستان بیانگر آن است که تقویت فعالیت‌های غیرنفتی می‌تواند از شدت نوسانات اقتصاد بکاهد. بازیابی پایدار رشد اقتصادی به استمرار تولید و صادرات نفت در کنار افزایش سرمایه‌گذاری و بهبود عملکرد بخش‌های غیرنفتی وابسته است؛ دو ظرفیتی که تقویت هم‌زمان آن‌ها می‌تواند توان اقتصاد را در مواجهه با محدودیت‌های خارجی افزایش دهد.

افزایش تعرفه پارچه و بیم گرانی پوشاک

صنعت

طی ماه‌های گذشته برخی فعالان صنعت نساجی تاکید داشتند در شرایطی که صنعت نساجی با افزایش هزینه‌های تولید، کمبود مواد اولیه و رکود بازار مواجه است، اعمال تعرفه‌های هدفمند بر واردات پارچه می‌تواند نقش موثری در حمایت از تولید و حفظ اشتغال ایفا کند. حال بحث‌هایی درباره افزایش تعرفه واردات پارچه مطرح شده که این پیشنهاد مورد بررسی قرار گرفته است.

بر اساس مطالعات مرکز پژوهش‌های مجلس درباره زنجیره ارزش صنعت نساجی و پوشاک، افزایش تعرفه واردات پارچه از ۱۵ به ۳۰ درصد، قیمت نهایی پارچه وارداتی را حدود ۱۳ درصد افزایش می‌دهد. از آنجا که پارچه به‌طور متوسط ۴۰ تا ۵۰ درصد بهای تمام‌شده پوشاک را تشکیل می‌دهد، این تصمیم می‌تواند هزینه تولید پوشاک را بین ۵ تا ۶.۵ درصد بالا ببرد؛ موضوعی که ضرورت بررسی آثار حمایتی و تورمی این سیاست را هم‌زمان مطرح می‌کند.

ارزبری ۸۰۰ میلیون دلاری پارچه

آمارهای بررسی‌شده نشان می‌دهد در فاصله سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۳ حدود ۶۶۶ هزار تن پارچه به ارزش چهار میلیارد دلار وارد کشور شده است. روند واردات نیز در سال‌های اخیر شتاب گرفته؛ به‌طوری‌که میانگین سالانه واردات از حدود ۷۸.۵ هزار تن به ارزش ۲۶۹ میلیون دلار در دوره ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹، به حدود ۱۵۴ هزار تن به ارزش ۸۱۳ میلیون دلار در سال‌های ۱۴۰۰ تا ۱۴۰۳ رسیده است. به این ترتیب، واردات پارچه از نظر وزنی ۹۶ درصد و از نظر ارزش دلاری ۲۰۲ درصد رشد کرده است.

این روند به معنای خروج سالانه حدود ۸۰۰ میلیون دلار ارز برای واردات محصولی است که دست‌کم بخشی از آن امکان تولید در داخل را دارد. نکته مهم‌تر، تغییر ترکیب واردات است؛ سهم پا رچه‌های غیرصنعتی، یعنی محصولاتی که قابلیت بیشتری برای تولید داخلی دارند، از ۴۲ درصد در سال ۱۳۹۵ به بیش از ۸۸ درصد در سال ۱۴۰۳ رسیده است.

تولید داخل همه نیاز بازار را پوشش نمی‌دهد

با وجود ظرفیت قابل‌توجه تولید در برخی حلقه‌های زنجیره نساجی، توان داخلی در همه بخش‌ها یکسان نیست. در حوزه تولید نخ، نزدیک به ۹۰ درصد نیاز کشور از محل تولید داخل تأمین می‌شود و تولیدکنندگان داخلی در تأمین پارچه‌های حلقوی نیز توان پوشش حدود ۹۶ درصد بازار را دارند.

اما وضعیت پارچه‌های تاری و پودی متفاوت است. تولید سالانه این نوع پارچه به‌طور متوسط حدود ۲۰۷ هزار تن است، در حالی که مصرف آن به ۳۲۱ هزار تن می‌رسد؛ بنابراین تولید داخل تنها حدود ۶۴ درصد نیاز بازار را تأمین می‌کند. همین شکاف در کنار محدودیت‌های کیفیت و تنوع محصولات، وابستگی بخشی از صنعت پوشاک به واردات را حفظ کرده است.

قاچاق؛ مسیر دور زدن تعرفه

یکی از چالش‌های جدی سیاست افزایش تعرفه، گستردگی واردات غیررسمی و شبه‌رسمی است. برآوردها نشان می‌دهد ارزش قاچاق در صنعت نساجی و پوشاک از ۶۷۲ میلیون دلار در سال ۱۳۹۸ به حدود ۱.۲ میلیارد دلار در سال ۱۴۰۱ رسیده است. در بخش دیگری از برآوردهای گزارش نیز ارزش قاچاق کل این صنعت در سال ۱۴۰۱ حدود ۲.۹ میلیارد دلار ذکر شده است.

از سوی دیگر، حدود ۷۵ درصد واردات پارچه در سال ۱۴۰۳ از مسیر مناطق آزاد، ویژه و بازارچه‌های مرزی انجام شده است. همچنین از هفتم بهمن ۱۴۰۳ تا هفتم بهمن ۱۴۰۴، حدود ۶۷ هزار تن انواع نخ و پارچه به ارزش ۴۴۲ میلیون دلار از مسیر ملوانی وارد کشور شده است. بررسی هزینه‌های واردات رسمی و غیررسمی نیز نشان می‌دهد واردات از مسیرهایی مانند ملوانی و قاچاق، در بسیاری از سناریوها همچنان ارزان‌تر از واردات رسمی است. بنابراین، افزایش تعرفه بدون اصلاح مسیرهای وارداتی و تقویت نظارت گمرکی، ممکن است به جای محدود کردن واردات، جذابیت قاچاق را بیشتر کند.

ماشین‌آلات فرسوده، مانع افزایش تولید

افزایش تعرفه زمانی می‌تواند به نفع تولیدکننده داخلی تمام شود که امکان افزایش عرضه و پاسخ‌گویی به نیاز بازار وجود داشته باشد. با این حال، فرسودگی ماشین‌آلات و عقب‌ماندگی فناوری همچنان از گلوگاه‌های اصلی صنعت نساجی است.

سهم تشکیل سرمایه ثابت صنعت نساجی از کل صنعت که در سال ۱۳۸۲ به ۱۰.۳ درصد رسیده بود، در سال ۱۳۹۸ به ۳.۱ درصد کاهش یافته است. این روند از ضعف سرمایه‌گذاری و فرسودگی ظرفیت تولید حکایت دارد؛ به‌ویژه در بخش‌های بافندگی، رنگرزی و تکمیل که برای افزایش ظرفیت و کیفیت پارچه اهمیت زیادی دارند.

گرانی پوشاک در برابر حمایت از تولید

افزایش تعرفه از یک سو می‌تواند با گران‌تر کردن پارچه وارداتی، سودآوری تولیدکنندگان داخلی را افزایش دهد و انگیزه سرمایه‌گذاری در بخش نساجی را تقویت کند؛ اما از سوی دیگر، اگر ظرفیت و کیفیت تولید داخل پاسخ‌گوی تقاضا نباشد، افزایش قیمت پارچه به تولیدکنندگان پوشاک منتقل می‌شود.

در چنین شرایطی، بنگاه‌های پوشاک با کاهش حاشیه سود روبه‌رو می‌شوند و در صورت ناتوانی در جذب هزینه‌های جدید، ناچار به افزایش قیمت محصولات خود خواهند شد. این اتفاق علاوه بر کاهش قدرت خرید مصرف‌کننده، می‌تواند تقاضای بازار و حتی رقابت‌پذیری صادرات پوشاک را تحت تأثیر قرار دهد.

تعرفه بدون بسته حمایتی کافی نیست

جمع‌بندی مطالعات نشان می‌دهد افزایش تعرفه به‌تنهایی نمی‌تواند تضمین‌کننده تقویت تولید داخل باشد. این سیاست باید در کنار برنامه‌ای مشخص برای نوسازی ماشین‌آلات، ارتقای فناوری و کیفیت تولید، سرمایه‌گذاری در حلقه‌های ضعیف زنجیره و مدیریت واردات از مناطق آزاد و مرزی اجرا شود. همچنین مقابله مؤثر با قاچاق، ایجاد گمرکات تخصصی نساجی، تقویت سامانه‌های رهگیری کالا و اصلاح رویه‌های ثبت سفارش و تخصیص ارز از الزامات موفقیت این سیاست است.

بحران انویدیا با وجود بازگشت هوانگ پابرجاست

فناوری

هیات‌مدیره انویدیا در ۲۳ نوامبر ۲۰۲۶، تنها ۱۱ روز پس از کناره‌گیری «جنسن هوانگ»، او را دوباره به عنوان رئیس، مدیرعامل و عضو هیات‌مدیره منصوب کرد. این تصمیم در حالی اتخاذ شد که «هاروی جونز»، رئیس هیات‌مدیره، کمتر از یک هفته پیش گفته بود مدیران قصد ندارند هوانگ را به این سمت بازگردانند. سی‌ان‌بی‌سی در گزارشی پرسش‌هایی اساسی را بررسی می‌کند که پس از این چرخش ناگهانی مطرح شده‌اند؛ پرسش‌هایی که تنها به آینده یک مدیر محدود نیستند و رابطه میان دولت آمریکا، صنعت هوش مصنوعی، امنیت ملی و بازار سرمایه را دربرمی‌گیرند.

بازگشت جنجالی مدیرعامل و جهش تاریخی وال‌استریت

جنسن هوانگ روز دوشنبه در بازگشتی غیرمنتظره بار دیگر مدیرعامل انویدیا شد. این تصمیم کمتر از یک هفته پس از آن اعلام شد که هاروی جونز گفته بود هیات‌مدیره قصد ندارد هوانگ را به این سمت بازگرداند. با این حال، اعضای هیات‌مدیره در نهایت به اتفاق آرا با بازگشت او موافقت کردند.

پس از آن سهام انویدیا در جریان معاملات تا ۳۶ درصد افزایش یافت و در پایان روز با رشد ۳۱ درصدی بسته شد. این جهش پس از آن رخ داد که سهام شرکت در پایان معاملات روز جمعه، با وجود انتشار نتایج مالی قدرتمند سه‌ماهه سوم، به ۱۲۵٫۵۳ دلار رسیده بود.

موج صعودی به بازار گسترده‌تر نیز سرایت کرد. طبق گزارش‌ها شاخص نزدک ۶٫۵ درصد و شاخص اس‌اندپی ۵۰۰ حدود ۴٫۷ درصد رشد کردند که بهترین عملکرد روزانه هر دو شاخص از آوریل ۲۰۲۵ به شمار می‌رفت. هیات‌مدیره انویدیا اعلام کرده است از مقام‌های ارشد دولت آمریکا اطلاعاتی دریافت کرده و تحقیقات درباره رفتار هوانگ را ادامه خواهد داد.

واشنگتن چه خواهد کرد؟

در همین رابطه «جک رید» سناتور عضو کمیته بانکداری سنا، از «اسکات بسنت»، وزیر خزانه‌داری، و «هاوارد لوتنیک»، وزیر بازرگانی، خواسته است برای توضیح درباره این پرونده در کمیته حاضر شوند. رید به گزارش‌هایی استناد کرده است که بر اساس آنها، دونالد ترامپ پیش از حمایت از بازگشت هوانگ، از سوی مقام‌های اطلاعاتی در جریان موضوع قرار گرفته بود.

«گیب آمو»، نماینده مجلس نمایندگان، نیز به رسانه‌ها گفته که بازگشت هوانگ دامنه پرسش‌های کنگره را محدود نمی‌کند، بلکه آن را گسترده‌تر خواهد کرد. به گفته او، مقام‌های دولتی دخیل در تصمیم‌های مربوط به انویدیا و صادرات تراشه به چین نیز باید بررسی شوند.

آمو تاکید کرده که جلسه غیرعلنی برنامه‌ریزی‌شده با هوانگ در اول دسامبر همچنان باید برگزار شود. به گفته او، کنگره در ماه‌های آینده به دنبال دریافت پاسخ درباره نقش دولت آمریکا، تصمیم‌های هیات‌مدیره و نحوه فروش تراشه‌های پیشرفته به چین خواهد بود.

چرا هیات‌مدیره تغییر موضع داد؟

هاروی جونز در جریان نشست اعلام نتایج مالی انویدیا در ۱۷ نوامبر گفت استعفای هوانگ پذیرفته شده و هیات‌مدیره قصد ندارد او را بازگرداند. با این حال، کمتر از یک هفته بعد، شرکت اعلام کرد که اعضای هیات‌مدیره پس از گفت‌وگو با هوانگ و دریافت اطلاعات از مقام‌های ارشد دولت آمریکا، به اتفاق آرا تصمیم خود را تغییر داده‌اند.

در واکنش به این اقدام، دونالد ترامپ گفت با اعضای هیات‌مدیره گفت‌وگو کرده و دولت او بر پایه اطلاعات موجود، اطمینان لازم را به آنان داده است. با این حال، هیات‌مدیره تاکنون جزئیات این اطلاعات را منتشر نکرده است.

به گزارش سمافور، ترامپ حتی در یکی از نشست‌های هیات‌مدیره به صورت تلفنی از بازگشت هوانگ دفاع کرده است. با این حال جک رید خواستار افشای ارتباطات هوانگ با ترامپ و انتشار متن گفت‌وگوی هیات‌مدیره با رئیس‌جمهوری آمریکا شده است.

خطر مرتبط با چین تا چه اندازه باقی است؟

قانون‌گذاران آمریکایی همچنان درباره ادعاهای مربوط به انتقال غیرقانونی محصولات انویدیا به چین، احتمال استفاده نظامی از آنها و میزان اطلاع شرکت از مشتریان و واسطه‌های فروش پرسش دارند.

قرار است هوانگ در سوم دسامبر در کمیته بانکداری سنا درباره کنترل صادرات شهادت دهد. همچنین مجلس نمایندگان گفت‌وگوهای غیرعلنی با هوانگ و «تیم تیتر»، مشاور حقوقی انویدیا، را به ترتیب برای اول و دوم دسامبر برنامه‌ریزی کرده است.

«جان مولنار»، «ریک کرافورد» و «برایان ماست»، سه نماینده کنگره، تاکید کرده‌اند بازگشت هوانگ پرسش‌های امنیت ملی را از میان نمی‌برد. «الیزابت وارن» و «کریس کونز» نیز پیش‌تر خواستار حفظ اسناد دولتی مربوط به صادرات تراشه‌های پیشرفته به چین شده بودند.

نظارت بر هوانگ چگونه خواهد بود؟

انویدیا با هدف آرام کردن اعتراضات، اعلام کرده است یک مدیر ارشد تطبیق مقررات استخدام می‌کند و کمیته‌ای برای نظارت بر امنیت ملی و کنترل صادرات تشکیل می‌دهد و تحقیقات هیات‌مدیره درباره رفتار هوانگ نیز ادامه خواهد یافت.

«جاش گیلبرت»، تحلیلگر شرکت ای‌تورو، می‌گوید سرمایه‌گذاران بررسی خواهند کرد که آیا این سازوکارها اختیار واقعی دارند یا صرفا ساختارهایی نمادین هستند، اینجاست که مسیر گزارش‌دهی مدیر تطبیق مقررات و میزان استقلال کمیته جدید، اهمیت زیادی خواهد داشت.

موضوع جانشینی هوانگ نیز همچنان حل نشده است. «گیل لوریا»، تحلیلگر شرکت دی‌ای دیویدسون، معتقد است انویدیا باید برای شرایطی آماده شود که رئیس‌جمهوری آینده آمریکا به اندازه ترامپ از هوانگ حمایت نکند.

آیا رشد انویدیا پایدار است؟

«جاش گیلبرت» به پیش‌بینی رشد حدود ۷۵ درصدی درآمد انویدیا در سال مالی آینده به عنوان نشانه‌ای از تقاضای قدرتمند کوتاه‌مدت اشاره می‌کند. با این حال، او درباره تداوم سفارش مشتریان و سرمایه‌گذاری گسترده در زیرساخت‌های هوش مصنوعی در بلندمدت تردید دارد.

گیل لوریا نیز هزینه تامین مالی مراکز داده، احتمال ایجاد ظرفیت بیش از نیاز و دشواری ساخت تاسیسات جدید را از نگرانی‌های اصلی صنعت می‌داند. این عوامل می‌توانند فاصله میان سفارش‌های فعلی و درآمد پایدار سال‌های آینده را افزایش دهند.

«استیسی راسگون»، تحلیلگر موسسه برنستین، تاکید کرده که تردید درباره دوام هزینه‌کرد در حوزه هوش مصنوعی تنها به کناره‌گیری هوانگ مربوط نمی‌شود. بانک یوبی‌اس نیز به تعهدات تامین حدود ۳۹۰ میلیارد دلاری انویدیا و ضرورت حفظ تقاضا برای تحقق آنها اشاره کرده است.

مسیر سهام انویدیا چیست؟

به ارزیابی جاش گیلبرت، بخشی از جهش روز دوشنبه در واقع جبران افت‌های قبلی بود و لزوما به معنای شکل‌گیری ارزش‌گذاری تازه‌ای برای سهام انویدیا نیست. برنستین رتبه «عملکرد بهتر از بازار» را برای سهام انویدیا حفظ کرده و هدف قیمتی ۲۰۰ دلاری را بازگردانده‌است. یوبی‌اس نیز هدف قیمتی ۲۲۰ دلاری خود را تغییر نداده‌است.

گیلبرت می‌گوید آینده قیمت سهام در نهایت به توان انویدیا برای تداوم عملکرد سال‌های اخیر بستگی دارد، از این رو بازگشت هوانگ هر چند می‌تواند نگرانی درباره قراردادهای چندساله مشتریان بزرگ را کاهش دهد، اما به‌تنهایی نمی‌تواند پرسش‌های مربوط به رشد و نظارت را برطرف کند.

چرخشی که توضیح می‌خواهد

بیانیه رسمی انویدیا می‌گوید هیات‌مدیره پس از گفت‌وگو با هوانگ، از صداقت و توانایی او برای اداره شرکت اطمینان یافته است. هیات‌مدیره همچنین اعلام کرده بر اساس اطلاعات دریافتی از سطوح ارشد دولت آمریکا، بازگشت هوانگ خطری برای امنیت ملی ایجاد نمی‌کند. با این حال، محتوای این اطلاعات منتشر نشده است. بنابراین، مسئله فقط تغییر یک تصمیم مدیریتی نیست؛ بلکه پرسش اصلی این است که چه اطلاعات تازه‌ای باعث شد هیات‌مدیره ظرف چند روز از مخالفت با بازگشت هوانگ به حمایت کامل از او برسد.

با هدف ایجاد یک مؤسسه مالی قدرتمند انجام می شود

ادغام دو بانک اسلامی در دبی

بانک

مقام‌های دبی مذاکرات اولیه‌ای را درباره احتمال ادغام «بانک اسلامی دبی» با «امارات اسلامی» آغاز کرده‌اند؛ اقدامی که هدف آن ایجاد یک مؤسسه بانکی منطبق با احکام شریعت اسلامی و برخوردار از جایگاهی قدرتمندتر برای رقابت در سطح جهانی است.

به گفته منابع مطلع از این موضوع که به دلیل محرمانه بودن مذاکرات نخواستند نامشان فاش شود، هنوز هیچ تصمیم نهایی در این زمینه اتخاذ نشده و ممکن است این گفت‌وگوها در نهایت به توافقی منجر نشود.

یکی از بزرگ‌ترین معاملات بانکی منطقه

هرگونه توافق از این نوع احتمالاً در زمره بزرگ‌ترین معاملات بانکی منطقه طی سال‌های اخیر قرار خواهد گرفت. «بانک امارات اسلامی» که به‌طور کامل تحت مالکیت «بانک امارات ان‌بی‌دی» قرار دارد، بیش از ۱۵۸ میلیارد درهم (معادل ۴۳ میلیارد دلار) دارایی دارد؛ در حالی که «بانک اسلامی دبی» با دارایی ۴۲۷ میلیارد درهم، بانکی بزرگ‌تر محسوب می‌شود.

نمایندگان دو بانک از اظهارنظر در این‌باره خودداری کردند؛ با این حال، سهام بانک اسلامی دبی پس از اعلام خبر برگزاری نشست هیئت‌مدیره این بانک در ۲۵ نوامبر، با جهش مواجه شد. قرار است هیئت‌مدیره در این نشست، «فرصت یک تملک راهبردی» را بررسی و ارزیابی کند.

همچنین بانک امارات ان‌بی‌دی اعلام کرد هیئت‌مدیره این بانک نیز در همان روز برای «بررسی و تصویب فرصت‌های احتمالی انجام معاملات» تشکیل جلسه خواهد داد.

دو بانک جزئیاتی درباره ماهیت معاملات احتمالی یا طرف‌های مقابل آن‌ها اعلام نکرده‌اند. «مؤسسه سرمایه‌گذاری دولتی دبی»، بازوی اصلی سرمایه‌گذاری این امارت، حدود ۲۸ درصد از سهام بانک اسلامی دبی و ۴۱ درصد از سهام بانک امارات ان‌بی‌دی را در اختیار دارد.

بانک امارات اسلامی پیش‌تر در بورس عرضه شده بود، اما بانک امارات ان‌بی‌دی پس از خرید سهام سهامداران خرد، در ژوئن سال گذشته آن را از فهرست شرکت‌های بورسی خارج کرد.

دو سناریوی احتمالی برای معامله بانکی در دبی

تحلیلگران گروه بانکی «سیتی‌گروپ» دو سناریوی احتمالی برای این معامله مطرح کرده‌اند و معتقدند محتمل‌ترین گزینه، فروش بانک امارات اسلامی به بانک اسلامی دبی است.

سناریوی دوم، تملک بانک اسلامی دبی از سوی بانک امارات ان‌بی‌دی است؛ با این حال، سیتی‌گروپ احتمال تحقق این گزینه را محدود ارزیابی کرده و به تفاوت اندازه دو بانک و همچنین نحوه تنظیم اطلاعیه‌های منتشرشده از سوی آن‌ها در بورس استناد کرده است.

این اخبار در شرایطی منتشر می‌شود که بانک اسلامی دبی سال دشواری را پشت سر می‌گذارد. با وجود افزایش قیمت سهام این بانک در معاملات روز دوشنبه و ثبت بیشترین رشد روزانه در جریان معاملات از دسامبر ۲۰۱۴، ارزش سهام آن همچنان از ابتدای سال جاری میلادی بیش از ۹ درصد کاهش داشته است.

همچنین این بانک اخیراً شاهد تغییر در ترکیب مدیریتی خود بوده و فاضل عبدالباقی العلی از ۳۰ سپتامبر ریاست هیئت‌مدیره آن را برعهده گرفته است.

در مقابل، سهام بانک امارات ان‌بی‌دی، بزرگ‌ترین بانک دبی، روز دوشنبه کاهش یافت، اما همچنان از ابتدای سال جاری میلادی بیش از ۲۵ درصد رشد دارد.

سهام بانک‌های همتای این مجموعه، یعنی «بانک اول ابوظبی» و «بانک تجاری ابوظبی» نیز با افزایش همراه شد؛ این در حالی است که از زمان آغاز جنگ با ایران در ماه فوریه، فعالیت‌های اقتصادی و تجاری با اختلال‌هایی مواجه شده است.

خبر

خرید پالایشگاه‌های نفت چین شتاب گرفت

پالایشگاه‌های دولتی و مستقل چین در ماه میلادی جاری، خرید نفت خود را افزایش داده‌اند و با بهره‌گیری از کاهش قیمت نفت خام و هزینه‌های حمل‌ونقل، در پی پر کردن مجدد ذخایری هستند که در پی تجاوز نظامی آمریکا به ایران کاهش یافته بود.

معامله‌گران به بلومبرگ گفتند: شرکت «یونیپک» (Unipec) — بازوی تجاری بزرگ‌ترین پالایشگاه چین، «سینوپک» (Sinopec) — حدود ۲۰ محموله نفت (که هر کدام معمولا شامل یک میلیون بشکه است) از غرب آفریقا برای بارگیری در دسامبر خریداری کرده است.

این رقم در مقایسه با میانگین ماهانه ۲۰ تا ۲۵ میلیون بشکه‌ای است که از این منطقه به کل چین صادر می‌شود. خریداران چینی همچنین به سرعت در حال جذب محموله‌هایی از خلیج فارس و برزیل هستند. به گفته معامله‌گرانی که مایل نبودند نامشان فاش شود، محموله‌های فوری نفت عربستان و عراق، با قیمتی ۲ تا ۳ دلار بالاتر از شاخص نفت دبی (به صورت تحویل در شرق آسیا) معامله شده‌اند. این رقم نسبت به قیمت نفت خام بصره در یک ماه پیش که ۱۲ دلار بالاتر از شاخص بود، کاهش چشمگیری داشته است.

قیمت نفت خام برنت از ابتدای نوامبر تاکنون، حدود یک‌چهارم کاهش یافته و اکنون این پرسش مطرح است که آیا خریدهای چین برای متوقف کردن این روند نزولی کافی خواهد بود یا خیر. بر اساس گزارش بلومبرگ، جون گو، تحلیلگر شرکت «اسپارتا کامودیتیز» می‌گوید: «با کاهش قیمت نفت خام، قابل‌توجه‌ترین بخش افزایش خریدها مربوط به چین است، زیرا سایر خریداران، مانند ژاپنی‌ها و کره جنوبی، در ماه‌های گذشته نیز در بالاترین سطح ممکن خرید می‌کردند.»

بانک مرکزی اندونزی از تثبیت نرخ بهره خبر داد

دستری دامایانتی، معاون بانک مرکزی اندونزی، روز چهارشنبه در جریان نشست پارلمانی اعلام کرد این نهاد در چارچوب پیشنهاد بودجه سال ۲۰۲۷ خود، نرخ بهره معیار را برای سال آینده ۶ درصد در نظر گرفته است؛ سطحی که با پیش‌بینی بانک مرکزی برای پایان سال ۲۰۲۶ نیز مطابقت دارد. وی با ارائه مجموعه‌ای از مفروضات اقتصادی و سیاستی مورد استفاده برای تدوین بودجه بانک مرکزی گفت انتظار می‌رود نرخ بهره در سال آینده بدون تغییر نسبت به سطح فعلی باقی بماند.

در کنار چشم‌انداز ثبات نرخ بهره، بانک مرکزی اندونزی پیش‌بینی کرده است میانگین نرخ برابری روپیه در برابر دلار آمریکا طی سال ۲۰۲۷ در محدوده ۱۷ هزار و ۸۰۰ تا ۱۸ هزار و ۲۰۰ روپیه قرار گیرد. این پیش‌بینی در شرایطی مطرح شده که روپیه روز چهارشنبه بار دیگر به پایین‌ترین سطح تاریخی خود، یعنی ۱۸ هزار و ۲۹۰ روپیه در برابر هر دلار، رسید؛ سطحی که این ارز دو روز پیش نیز برای نخستین بار تجربه کرده بود. بانک مرکزی اندونزی از ماه مه تاکنون در مجموع نرخ بهره را ۱۲۵ واحد پایه افزایش داده است تا از کاهش بیشتر ارزش پول ملی جلوگیری کند. آخرین مرحله افزایش نرخ بهره در ماه جاری میلادی انجام شد و پس از آن، دامایانتی اعلام کرد تصمیمات بعدی درباره نرخ بهره بر اساس داده‌های اقتصادی اتخاذ خواهد شد.

نگرانی‌ها درباره استقلال سیاست‌گذاری پولی

تحولات اخیر در ساختار مدیریتی و قانونی بانک مرکزی اندونزی، نگرانی‌هایی را درباره احتمال مداخله در تصمیم‌گیری‌های پولی این نهاد ایجاد کرده است.

انتصاب برادرزاده پرابوو سوبیانتو، رئیس‌جمهور اندونزی، در یک سمت ارشد بانک مرکزی و همچنین تصویب قانونی از سوی پارلمان در سال جاری که مأموریت بانک مرکزی را با تأکید بیشتر بر حمایت از رشد اقتصادی گسترش داده، از جمله عواملی هستند که تحلیلگران نسبت به پیامدهای آنها بر استقلال سیاست پولی ابراز نگرانی کرده‌اند. پرابوو سوبیانتو بارها بر عزم دولت خود برای تحقق رشد اقتصادی ۸ درصدی در طول دوره پنج‌ساله ریاست‌جمهوری تأکید کرده است؛ هدفی بلندپروازانه که می‌تواند فشار بیشتری بر سیاست‌گذاران اقتصادی برای حمایت از فعالیت‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری وارد کند.

معاون بانک مرکزی اندونزی همچنین اعلام کرد این نهاد در سال ۲۰۲۷ همچنان سیاست دوگانه حفظ ثبات بازارهای مالی و حمایت از رشد اقتصادی را دنبال خواهد کرد و برای تحقق این اهداف از ترکیبی از ابزارهای سیاستی استفاده می‌کند. وی با اشاره به اینکه اقتصاد اندونزی همچنان پایین‌تر از ظرفیت بالقوه خود رشد می‌کند، بر ضرورت ایجاد توازن میان کنترل بی‌ثباتی‌های اقتصادی و فراهم کردن زمینه افزایش فعالیت‌های اقتصادی تأکید کرد.